

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Makó, Kazinczy-u. 3.
Megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Fontosabb alkalommal hétfőn reggel is.

M A K Ó I FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben házhoz hordva
Félévre . . . . 3 K 50 f.
Egy óra . . . . — K 60 f.
Vidékre postán küldve:
Félévre . . . . 7 K — f.
Egy óra . . . . 1 K 20 f.
Hirdetések díjszabás szerint.

Főmunkatárs telefon száma 63.

Főmunkatárs:
Dr. KISS PÁL.

Felelős szerkesztő:
ESPERSIT JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 110.

A moloch

Makó, okt. 13.

(KP.) Rettenetes az a teher, melyet az Ausztriával való közös helyzetünk s ebben a kapcsolatban a nagyhatalmi hóbort erre a szerencsétlen országra reáró. Minden pénzünket, minden vérünket, mit ez a szegény nemzet kiizzad, a közönség feneketlen molochja nyeli el. Magunknak alig marad annyi, hogy nyomorult életünket egyik napról a másikra áttengethessük.

Iparunk, kereskedelmünk még most is gyenge, erőtelen, mert vértelen a miatt, hogy nem vagyunk képesek kellően táplálni, és tápolni. De mikor ezekről van szó, a kormányhatalom ridegen kiáltja vissza felénk: — nincs rá pénz, nincsen fedezet!

Mezőgazdaságunk még ma is a századok előtti primitív állapotban senyved, földjeinket nem vagyunk képesek kellően s úgy kiaknázni, hogy kevesebb erővel minél több hasznot nyujthassanak. Mert ehhez is hiányzik a pénzbeli erőnk, mert ebben a munkánkban is teljesen magunkra hagy az államhatalom. Semmiképpen se jó támogatásunkra, mert ez is pénzbe kerülne, a kormány azonban mindig azt kiáltja vissza felénk: — nincsen erre se pénz, nincsen fedezet.

Kulturális állapotaink mostohasága meg mindeneknél borzalmasabb. Még ma is analfabéta, irástudatlan a népesség nagy százeke ebben az országban. Ezek meg az iskolát kellene még letanítanunk, csak hogy valamivel türethetőbb kulturát nyerhessünk, csak hogy nincs erőnk erre se, a kormányhatalom e téren is mindig készen áll visszautasító

szavával: — nincs iskolákra pénz, nincsen fedezet.

Nem csoda, hogy Magyarországon mindenki az államtól vár s az államtól kér. Mert hiszen mindenünket az állam foglalja le és szedi el tőlünk. Óriási az a „közteher“, a mit közérdek címén reánk raknak. És erre a közérdekre mégse jut — csak a morzsája — rengeteg áldozatunknak.

Mi magunk azért nem tudunk segíteni magunkon semmi téren se, mert semmi nélkül hagy bennünket az állam.

Az állam meg azért nem segít rajtunk, mert a mit részére odaadunk, mind azt erre a telhetetlen molochra, a közönség „szükségleteire“ dobja oda. Arra a „szükségletre“, mely nem nekünk, a nemzetnek, hanem csakis a nagyhatalmi hóbort s a közönség táplálására szükséges. Nekünk nemhogy használna, hanem mindaz csak árt, a mire ezeket a szükségleteket fordítják.

A delegáció tegnap kezdte meg Bécsben tanácskozásait. Ma már a közös miniszterek be is terjesztették költségvetéseiket. Szinte megdöbben az ember, ha olvassa ezeknek a költségvetéseknek rengeteg millióit. Ezekre lesz pénz. Ezekre a célokra szó nélkül, a legnagyobb kézzsel öntik kormányaink a milliókat.

A monarchia számára az 1910. évre kéri most a közös kormány a költségvetés megállapítását. Nem kevesebbet kér, mint 423 millió 459 ezer 600 koronát, vagyis nagyon kevés híján egy félmilliárdot.

Ez a költség a következőképpen oszlik meg a közös ügyek közt:

Külügyminiszterium 15.908.921 K.
Hadügyminiszterium

1. Hadsereg . . . 344.402.749 K.
2. Haditengerészet 67.097.450 K.
Közös pénzügyminiszterium
1. Igazgatás . . . 487.979 K.
2. Nyugdíjak . . . 4.268.800 K.
Közös számvevőszék . 339.951 K.
összesen : 432.505.350 K.
Ebből levonva a terheket
főösszeg . . . . 9.046.250 K.

Marad vissza még 433.459.600 K. azaz négyszázötvenhárom millió négyszázötvenkilencezer hatszáz korona.

Ebből a horribilis összegből Magyarországra törvény értelmében, a felemelt kvóta alapján 36,4 százalék, vagyis 154 millió 139 ezer 294 korona 40 fillér esik.

A mint e kimutatásból látható, hadügyre, vagyis jobbanmondva katonai parádéra 411 millió 500 ezer 199 ezer koronát, a közös kiadások majdnem egészét kénytelenek vagyunk költeni.

Érdeemes még ide illeszteni azt a kimutatást, mely azt jelzi, hogy évről-évre milyen növekedésben vannak ezek a közönségek, kiadások s különösen ezekben a hadügyekre kiadott összegek.

A tavalyi szükséglettel összehasonlítva:

	1910.	1909.	Több millió korona
Külügyminiszt.	15.18	13.66	1.51
Hadügyminiszt.	336.57	324.84	11.72
Haditengerészet	66.75	63.43	3.21

Vagyis 16,54 millióval több már az idén is, mint a múlt évben volt.

De még ez se minden. Mert ezeken kívül kéri még az annexió költségeit, azután új ágyukra is rengeteget kérnek. Meg több apróbb rendkívüli és póthitelek is. Ugy hogy ezekkel együtt a közös kiadásokra ebben az évben 660 millió kell. Erre van 170 millió korona fedezet.

Már most Magyarország ez évi közös terhe így alakul: A közös szükséglet (rendes és rendkívüli) a fedezet levonása után 262,547,671 korona. Ebből a 36,4%-os kvótaarány szerint esik miránk 95,6 millió korona. A 180 millós annexió hadseregi és 54 millió haditengerészeti szükségletből, ugyancsak kvóta szerint 84 millió korona. Összesen ez évben tehát 180 millió koronával kell hozzájárulnunk a közös költségekhez.

Saját belkormányzatunk költségvetése körülbelül 1500 millió korona ez évre, úgy hogy összesen körülbelül 1700 millió koronát kell kiizzadnia ennek a nemzetnek ebben az évben. És ez a summa évről-évre szaporodik.

Vajjon meddig szaporodhatik úgy, hogy csakugyan fedezni is tudjuk. Sokáig nem mehet. Mert ezért a borzasztó összegért mondhatni semmit se kapunk vissza.

Nem sok idő kell hozzá, kiapad az állam bevételi forrása a nép évről-évre szegényedik, pusztul. Így haladva a fölösleges kiadásokkal, nem sok idő van a — végpusztulásig.

A nagyhatalmi hóbort a monarchiában, ide benn meg a pajtáskodó, lelkiismeretlen kormányzás szédületes gyorsasággal viszi e nemzetet a katasztrófa felé.

□ **Miniszterek tanácskozása.** A magyar kormány tagjai, a delegáció elnöksége és a képviselőház elnöke ma délelőtt több tanácskozást tartottak. A miniszterelnök és Lukács pénzügyminiszter holnap tárgyalnak az osztrák kormány tagjaival és holnap éjjel utaznak Budapestre, a honnan kedden térnek vissza Bécsbe. Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke ma délelőtt hosszasan tanácskozott Lukács László pénzügyminiszterrel és holnap visszatér Budapestre.

Ajálja a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ujonnan, a modern kor igényeinek megfelelően berendezett üzletét a Fővárosi elsőrangú cégeknél több éven át

BIRÓ JÁNOS férfi szabó **Makó**

Mindennemű öltönyök a legújabb divat szerint, izléses kivitelben, legjutányosabb árban készíttetnek. — — — — —

Nagy választék hazai és külföldi szövetekben.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

— Elsőrendű munkások felvételnek.

A digesztor haszonbérbeadása

Már készítik is a szerződést

— A „M. F. U.” tudósítójától —

Makó, október 13.

Makó városának nincs szerencséje magánvállalataival. Pedig mindegyik olyan, hogy nemcsak a város polgárságára lehetne áldásos a működése, hanem a közpénztár számára is jelentékeny hasznot hajthatna.

Csak hogy e vállalatoknak a kezelése olyan, a mely e vállalatokba befektetett összegeket nemcsak hogy kamatozatlan holt tőkévé teszik, hanem még ráfizetést eredményez s e mellett sok bajt, kellemetlenséget okoz az adminisztrációban is.

Szinte állandóan napirenden van a téglagyár, a vágóhid s a digesztor ügye. Folytonosan kisebb nagyobb — legtöbbször nagyobb — baj van hol az egyikkel, hol a másikkal.

A téglagyárnál hol egy egy számadási hiba derül ki, hol ijesztően vagy tömegekké állanak a — medvék.

A vágóhidnál hol az állatorvosok okvetetlenkedése, hol egy-egy felszerelési nagyobb hiba merül fel.

A digesztor a város újvárosi részén dölgéssé teszi a levegőt s nem tudnak rajta segíteni. E mellett a feldolgozott anyag értéke alig hozza be az ott alkalmazott gyepmesternek a fizetését s a befektetett építési tőkére mi kamat sem esik.

Mindezek a bajok mindennapiak azóta, mióta meg vannak ezek a vállalatok.

De hiszen nem is lehet másként, a mikor ezeknek a vállalatoknak olyan az adminisztrációja, mint éppen a milyen.

Erről az adminisztrációról sokszor kellett már szólnunk s bizonyára ezután is még sokszor kell majd szólnunk.

Ezuttal csak arról van szó, hogy a város haszonbérbe adja a néhány évvel ezelőtt épített állati hulla feldolgozó kemencéjét, a — digesztort.

A „Digestor részvénytársaság” című temesvári vállalat cég ugyanis ajánlatot tett digesztorunk haszonbérbe vétele iránt. Ajánlatában a feltételeket is előadja. E szerint évi 600—1000 korona haszonbért fizetne, hogy a város digesztorba fektetett tőkéjének a kamatját megkapja. Ezenkívül a tisztá jövedelem 6 százalékában részesítene a várost. Ez lenne a fizetési feltétel 30 éven át s 30 év múlva üzemképes állapotban a város használatába vissza megy a digesztor.

A részvénytársaság kötelezettségei biztosítására 5000 korona biztosítékot tesz le. A digesztort mostani állapotában veszi át, a gépeket átalakítja, esetleg ujjakkal kicseréli, a város helyett ellátja az állategészségügyi és gyepmesteri teendőket, a város bel és külterületén elhullott állatokat díjmentesen (eddig a beszállításért a gyepmesternek külön díjakat fizettek) a telepre szállítja és ott termochemiai uton feldolgozza. Ezekon kívül az elhullott sertések tulajdonosainak kártalanítást fizet.

A városra nézve határozottan előnyösnek és fontosnak látszik ez az ajánlat. Galambos Ignác polgármester huzamosabb idő óta tárgyal a vállalattal s ezek folytán sikerült ilyen ajánlatot beadatnia vállalattal.

Az ajánlat fölött szombaton jogi véleményt mond a jogügyi bizottság s e vélemény kapcsán terjesztik azt azután a közgyűlés elé.

Ha az ajánlat feltételei előnyösek is, azokhoz még föltétlenül hozzá kell venni a telep szagtalanítását. Mert ha a mostani bűz tovább is úgy terjeng azon a tájékon, mint eddig, bármennyi anyagi haszna lenne is abból a városnak, közegészségügyi szempontok miatt föltétlenül ki kell mostani helyéről költöztetni — távolabbra a várostól — az egész telepet.

Csak az a fő, hogy e vállalata értékesítésekor a szerződés kötésénél vigyázzanak azok, a kik a város nevében eljárnak s érdekeinknek minden irányban való megóvása legyen szoros kötelességük.

kp.

NAPI HIREK

— **Tanácsülés.** Makóváros tanácsa holnap, pénteken délelőtt tartja meg rendes heti ülését Galambos Ignác dr. polgármester elnöklésével.

— **A beszüntetett sertés piac.** Aki nem ismeri a makói gazdálkodó helyzetét, az nem is tudja azt, hogy mit jelent a sertés piac, illetve a hetiállatvásár beszüntetése. Valamikor ugyanis, mikor még a sertésvásárt nem korlátozták, a makói emberek egy jó részének existenciáját a sertés kereskedés képezte, de a gazdálkodóknak is tisztességes mellettekeresetet nyújtott. Azonban mióta korlátozva van Makón a heti állatvásár tartása, azóta is igen sok ember él abból a kórta. Tegnap számbunkban hirt adtunk arról, hogy a makói heti állatvásár ismét nem tartható, de azt, hogy miért nem tartható, nem irtuk meg, mert nem tudtuk. Ma utána jártunk a dolognak és rájöttünk, hogy a polgármester nem kérte a heti állatvásár tartására a földmivelési minisztériót az engedélyt. Mi ehhez a dologhoz sem fűzünk valami különös kommentárt, csak azt, hogy a polgármesternek ilyen ügynél figyelmesebbnek kellene lenni, mert az ilyen mulasztás nagyon is a közügy rovására van.

— **Bizottsági ülés a városnál.** Makóváros képviselőtestülete, mint azt megírtuk, jogügyi szakosztálytól kért véleményt a digesztor átadása iránt. Galambos Ignác dr. polgármester ez ügyben ma délelőttre hívta egybe a jogügyi szakosztályt. Ez a bizottság azonban nem tarthatta meg ülését, mert a tagok kellő számban nem jelentek meg.

— **A fogyasztási adóbérlés.** Megemlékeztünk már arról, hogy Justh Gyula közbenjárása folytán a kereskedelmi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy a város a fogyasztási adók bérlését 68 ezer korona évi haszonbér mellett megkaphassa. Ez a dolog ma már teljesen befejezettnek mondható, a mennyiben a miniszter utasítása, illetve rendelete alapján a pénzügyigazgatóság átírt Makó város tanácsához, hogy az állammal kötendő szerződés aláírása végett a polgármestert küldje ki.

— **Vizsgálat a Honvédban.** Megemlékeztünk már arról, hogy Rákossy Gyula rendőrkapitány elnöksége alatt tegnap délután egy bizottság vizsgálatot tartott a helyszínén a Honvédban. E bizottság vizsgálata alapján ma Rákossy Gyula rendőrkapitány beadványt intézett a város képviselő-

tőtestületéhez, melyben a Honvéd feltöltését hozza javaslatba. A város rendőrkapitányának beadványa minden tekintetben indokolt, mert a Honvéd városrészi egészségéről kötelessége a városnak gondoznia, hiszen azok éppen úgy viselik a közterheket, mint a fötéri gazdag emberek.

— **Kolera a szomszédban.** Ugy látszik, hogy a szomszédos Torontál mégyét még sem kerüli el a kolera. Eddigél Torontálmason és Kleklien fordult elő kolera halálozás. Ma arról értesíti Torontálmegyve alispánja vármegyénk alispáni hivatalát, hogy Torontál Bárányoson egy ember meghalt kolerában. Együttal azt is tudatja a szomszédos törvényhatóság alispánja, hogy a községet forgalmi zár alá helyezte.

— **A póttartalékosok behívása.** A szegedi hadkiegészítő parancsnokság ma 49 darab behívót küldött Makóváros katonaugyi osztályához, melyben a póttartalékosoknak e hó 17 én kell bevonulniok és reggel 7 órakor kell Szegeden jelentkezniök.

— **Szerencsétlenség.** Ince Sándornak Gyenes Antal nevű kocsisa ma két lóval kocsival jött haza Nagylakról, miközben az országuton egy arra haladó gőzhengerrel találkozott. A püfögő gőzhengertől a lovak megijedtek, a kocsit elragadták és örült vágatással vonszolták tova. Gyenes a veszély pillanatában a kocsiról le akart ugrani, de lába a gyeplőben megakadt és ő a lovak közé esett. A szerencsétlen legény, a lábtörésen kívül más sérüléseket is szenvedett. Az első segélyben Sas Bernát dr. részesítette, aztán pedig a megyei kózkórházba szállították, hol most ápolják.

— **Gyilkos testvér.** Szikszai Mihály huszonkét éves földműves legény a tavasszal Csanádpalotán vasvillával úgy megütötte János nevű öcsését, hogy az néhány óra múlva meghalt. Szikszai Jánost községszerte ismerték garázda természetéről s egy verekedés alkalmával került össze bátyjával, aki öcsésének inzultálására önvédelemből sujtott rá a vasvillával. A vádlottnak ezt az állítását a kihallgatott tanúk is igazolták, mire a bíróság Vadász János dr. védőbeszéde után hat havi fogházra ítélte Szikszai Mihályt.

— **Harc a szerzetesek ellen.** Lisszabanból jelentik: A jezsuiták főfőszékét, a Campolidekolostort katonaság kerítette be, mert lakói még ben tartózkodnak. A 16. gyalogos és az első tüzérezred katonáit rendelték ki. Ezek voltak a legtüzétebbek a forradalom kitörésekor. A nagy kaput betörték. Ekor az egyik emeleti ablakból pokolgépet hajítottak a kapu elé. A felrobbant dinamitbomba egy fegyveres polgárort és egy katonát szétlétett. A katonaság vak dühhel rohant a kolostorba. Egyetlenegy szerzetest sem találtak, mert valamennyien elmenekültek az alaguton, a mely a kolostorból a külvárosba vezet.

— **Gazdátlan juhok.** Békéssámszon község előjárósága közli a hatósággal, hogy ott a község előjáróságánál 10 darab gazdátlan juhot őriznek, melyet az igazolt tulajdonos a hivatalos órák alatt vehet át.

— **Elítelt betörő.** Mazuch Mihály makói illetőségű ember állott ma betöréses lopás miatt a szegedi kir. törvényszék előtt. Minthogy a vád bevizsgálást nyert, a törvényszék Mazuch Mihályt félévi börtönrre ítélte.

— **Tanítók gyűlése.** A csanád-megyeyi tanítóegyletnek 4 járás köre évenként két-két gyűlést tart, ugymint őszit és tavaszt. A mezőkovácsházi járáskör október hó 20-án reggel 9 órától kezdődőleg Csanádapácán, a községháza tanácstermében tartja őszi ülését. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Gyakorlati tanítás a IV. osztályban a törtszám keletkezése és fogalmáról. Tartja: Huimann Mária r. k. tanítónő. 2. Emlébeszéd Láng István volt kir. tanfelügyelő felett. Tartja: Lengyel János elnök. 3. Priyler Károly 47 évi szolgálat után nyugalomba vonuló csanádapacai kántor tanító üdvözlése: a tanító egyesület, a kir. tanfelügyelőség és a község részéről. 4. Cike-Jovica-féle mozgatható ABC-e. Ismerteti: Fülöp Sándor kunágotai áll. isk. igazgató. 5. A több tanerős iskolánál, miként lehetne a munkafelosztást arányosabbá tenni a nevelés oktatás hátránya nélkül és a tanügy fejlesztése szempontjából? Előadó: Görög János mezőkovácsházi tb. igazgató.

— **Anyakönyvi hírek.** Házasságra jelentkeztek. B. Szűcs István Kovács Erzsébettel, Fodor Imre Biró Juliánnával. — **Elhaltak:** Király Lajos 3 hónapos, Barna Julianna B. Nagy Ferencné 80 éves korában.

— **Szép bajusz nyerhető a Lukács féle „Gloria bajuszpedrő” által** mely az eddigi bajuszpedrőket minden tekintetben felülmúlja. A bajuszt neveli, ápolja szépen tartja ugyanyira, hogy rövid idő alatt az egész országban közkedvelt is lett Kapható fehér, barna, fekete színben 30 és 20 filléres dobozokban. Készül Makón az aradi-utcai gyógyszerészeti laboratoriumban. Ugyan ott a gyógyszerárban kapható.

— **A Makó — Vásárhelyi országút.** Makótól Hódmezővásárhely felé vezető országút pompás kavicsburkolattal van fedve már régi idők óta egészen — Hódmezővásárhelyi határig. Innen kezdve azonban állandóan feneketlen sártengeren vagy veszedelmes gidren-gödrön volt kénytelen átvánszorogni az, a kit sorsa arra kárhoztatott, hogy kocsin utazzék a szomszéd városba. Most végre megszűnt ez a türhetetlenül járatlan ut. A Hódmezővásárhelyi felőli részen is most már kövel burkolták ki az országutat, a melyet ekként kiépítve a napokban már átadnak a forgalomnak.

Ha ŐSZÜL a haja

000 Lukács-féle 000

Hajregenerátort használja.

Teljesen ártalmatlan szer, mely rövid használat után vissza adja az őszhajnak eredeti színét, fiatalkori szépségét, rugékonyságát. Sem kezét, sem ruhát nem piszkít. Használati utasítás minden üvegen.

Kapható egyedül

Lukács Ferenc

Megváltó gyógyszerárban Aradi-u

Haverdáék

Két órákor ment egy kocsi . . .

— A M. F. U. tudósítójától —

Budapest, október 13.

Zöld kocsi. Ablaka nincsen, csak fölül, keskeny farácsok közt közlekedik annyi levegő, hogy a kik bent a falócán ülnek, meg ne fulladjanak. Két apró, tömzsi ló kocog a járművel végig a köruton, Rákóczi-uton, ki Kőbánya felé. (A melyik elé sóvány gebék vannak fogva, azok a toloncházi kocsik, azok belül maguk is fogházak, apró rekeszekbe ültetik bele azt, a kinek nem volt munkája és csavargott.)

Két muraközi lóval viszik ki ma ebéd után Haverda Máriát, az országos gyűjtőfogházba, a hová már tegnap Vojtha Antalt és Jánosy Aladárt is kivitték, mindegyiket külön transzporttal. És ezzel az uttal eltűnnek a nyilvánosság elől, a királyi Kuria végzésének kihirdetése már csak epilógus lesz.

Az ítélet után a két férfi semmit sem aludt, járkáltak celláikban, Vojtha néhányszor reáborult a piccsre és kezébe temetett arccal vonaglott. Ő a Markó utcai fogház I. emelet 17-es számú cellájában volt, bűntársa és most börtönbe hurcolója pedig a II. emelet másik sarkában.

Jánosy, a puha, formálható ember most erős volt, valami akasztó-fahumor volt rajta. Erőt adott neki a kihasználtság, az eldobás, a letiprálás után sikerült bosszu. Csakugyan mondta a már leközölt kije lentést: „Ez drága liaison volt.”

Haverda Mária a IV. emelet 14-es cellájában volt elhelyezve. Ez a női osztály. Az ítélet után, mikor fölvezették cellájába, ideggörcsöt kapott. „Hogy lesz ezután? — Az nem lehet” — felelte mindjárt magának. Aztán lassankint kimerült és összeesett.

A tegnapi viziten, a mikor Kisfaludy László gondnok — mindig van néhány csillapító, jóindulatu szava foglyaihoz s milyen sokat ér az olyankor — a rapportkiséréssel benyitott cellájába, azt mondta Haverda Mária:

— Ugyan, hogy hiszik el rólam hogy ilyesmiben részt vettem?!

Aztán alkonyatkor, mikor homályos lett a fehérfa, szürke vasajtóju, hat lépés hosszú s két és fél lépés széles cella és a jövő minden reményét egy alig pislogó gázmécses fénye képviselte, akkor megint kitört rajta az ideggörcs. Zokogott keservesen, a vasajtó figyelőnyilásán beszél az őr:

— Ne lármázzon, viselje magát csendesen!

Ma éjjel ismét aludt. Az izgalmak reakciója. Délután még beletekintett a könyvbe, a mit a fogházai könyvtárból adtak fel neki a mult napokban. Gáspár fregattorvos: *Két esztendő a tengeren.*

Es aztán tudtára adták, hogy ebéd után kiszállítják a „gyűjtőbe.”

Ott fog majd kitörni Haverda Mária. Az Alkotmány utcai fogházban még „vizsgálati fogoly”. A mint-hogy a Kuria megerősítéséig törvényszerűen az is.

Ámde a gyűjtőfogházban, — állítólag igazságügyminiszteri engedély alapján — akár vizsgálati, akár u. n. felebezési fogoly kerül oda, azt már végérvényes elítélként kezelik, sőt a foglyokat is rabként.

Két óra hosszáig tart a kocsit a gyűjtőfogházba. Ott először a nacionalét írják be a kis irodában, aztán leviszik Haverda Máriát a fürdőbe. Mindkét felügyelő gyökérkéfével és mosószappannal végigsurolja a testét s a sötétkék angol ruha — a melyről csak a főtárgyalás előtt mondta Haverda Mária, hogy: „harmadszor van rajtam” — nem nem kerül többé reá.

Durva vászon-ing, szürke daróc-szoknya, ugyanilyen, a szoknyára egyszerűen ráhajló kabát, vászon fejkendő, a lábra kapca és bocskor — ez lesz a toalettje. A durva, különböző orvosságoktól foltos fehérnemű felvétele, az minden más sorshoz szokott fogolynak a lelki megrázkódtatás ideje.

Ez a koporsósözögelés pilanata.

És holnap rapportra az irodába, aztán beosztják valami műhelybe varrni.

A cédula áldozata

Elbujdosott vagy elemésztette magát

Hódmezővásárhely, okt 13.

A törvénykezéstől való félelem, a kiderült kis bűn miatt való szégyenkezés valószínűleg a halálba kergetett egy könnyen kétségbeeső fiatal asszonyt.

A különös, teljesen szokatlan eset a következő:

Hódmezővásárhelyen a Rekettye-utca 14. számú házban lakott Márton Ernő kisbirtokos a feleségével, a 28 éves Mészáros Terézszel, akit Földeákról vitt Vásárhelyre feleségül.

A fiatal asszony szelid, jó természetű volt, akinek nem szokott baja lenni senkivel sem. Az egyik szomszédasszonyával azonban még sem tudott összeférni sehogysem. Eleinte naponta veszekedtek, kiabáltak egymásra, néhány hét óta azonban egyáltalán nem beszélgettek. Ujabbban valami miatt megint nagyon fölbosszankodott Márton Ernőné a szomszédasszonyára. — Azon kezdett gondolkodni, hogy mivel állhatna már egyszer valami nagyon érzékeny bosszút a szomszédasszonyán, akivel soha, de soha ki nem tudna békülni.

És el is határozta magát egy épper: nem erős, nem nagy, — de az ő fölfogásuk szerint valószínűleg igen mélyen sértő bosszúra, — amit a bekövetkező éjszaka leple alatt végre is hajtott: *Gyanus színű, különös ákombákomokat festett, azaz mázolt a szomszédasszonya fehér utcai házfalára, olyan cifra freskókat, — de nem festékekkel, nem is korommal, vagy egyéb festő, rajzoló szerszámmal, hanem . . . más-sal.*

Szóval Mártonné bepocskolta a kiálhatatlan szomszédnő falát.

Másnap reggel aztán, amikor a szomszédasszony meglátta, hogy oly igen csuffá tették a falát, — azonnal tudta, hogy azt nem tehetné más, mint haragosa, Márton Ernőné, — akit még aznap föl is jelentett a rendőrségen.

Néhány nappal ezután idéző cédulát vitt egy rendőr Mártonnénak. A fal-bemázolás miatt idézték a rendőrség elé, október hó 2 ikára.

A fiatal asszony nagyon megijedt a cédulától. Nem volt ő még soha a rendőrségen, vagy a bíróság előtt. Nagyon, nagyon a lelkére

vette a dolgot. Félt a rendőrségtől, és attól a nagy szégyentől, hogy olyan furcsa bűnért, azért a bemocskolásért ítélkeznek fölötte.

Annyira elkeseredett e miatt, hogy nem találta már otthon a helyét és az urának azt is említette:

— Nem bírom túlélni azt a megalázást, hogy most azért a csunya ságért beidézznek. Ez az idéző cédula lössz az oka a halálomnak . . .

Hiába vigasztalta az ura:

— Ne völdd már olyan nagyon komolyan. Mindön csuda három napig tart; majd elfelejtik ezt is . . .

Hiába, Mártonné csak elkeseredett egészen.

Folyó hó 2-án, vasárnapra citálták be a rendőrségre. Az aszszony el is ment hazulról, zsebében az idéző cédulával. — *És azóta még nem tért vissza.* A városházán, a rendőrségen meg sem jelent. Nem mert megjelenni.

Kétségbeesett férje tegnap sirva mondta el mindezt a rendőrségen. Ő azt hiszi, hogy szép, fiatal felesége a Tiszának ment szégyenében.

Ki tudja? . . .

A rendőrség megindította a nyomozást Márton Ernőné után.

Nagy Gyógyszertár a „Megváltóhoz.” Aradi-utca.

Főterhez közel.) Telefonszám 9.

SZINHÁZ

A falu rossza.

Ma estére „Luxemburg grófja” volt kint. Az előadást azonban meg nem találhatták, mert Tibor Lóri megbetegedett. Hirtelenében a „Falu rossza” örök szép népsziművét vették elő, melyre bár nem készültek, a közönségnek még is elég jó előadásban volt része.

REGÉNY.

Letört bimbók.

Irta: Egy volt 48-as honvédtüzér.

(4)

Alföldy István volt ekkor a helység hadnagya.

Egy pár iskolát végzett, tanult ember. De a milyen kurucz volt 48 előtt, olyan erős labancz lett belőle 48 után.

Szidta mint a záporosó a pozsonyi országgyűlést s annak minden szóvivőit.

A falu felsővégi lakosa lévén, a felső falubeliek esténként köré gyülekeztek, hol napnap után hallván a helység hadnagyának labancz-elveit, kezdték hinni, hogy szent igazság az amit a helység tudós

előjárója prédikál, olyannyira, hogy a felvégi sor lakosait az elveivel egészen uralta, akik hittek neki, mint a prófétáknak.

A falu alsóvégi lakosai között lakott egy igen intelligens s az egész vidéken tudós hirben álló Varsányi Ferencz nevű közbirtokos, ez pedig testestől-lelkestől, szívvvel, ésszel a magyar haladás ügyének volt a hive.

E körül az uri ember körül csoportosultak az alsóvég neimesei és hallgatták az országgyűlés vívmányait egy értelmes főtől ki szent meggyőződéseit bele is csepegtette a falu alsóvégi lakosaiba, úgy, hogy később a felsővégi és az alsóvégi lakosok közt csupán politikai meggyőződések ellentétessége miatt oly feszültség, mondhatnánk gyűlölet fejlődött ki, hogy még az Istenházában sem álltak egymás mellé.

Ilyen állapotban köszöntött be 1848 szeptember végén a toborzás

Katonára volt szüksége az országnak, mert a rác, szász, oláh, tót, szerb már nekiment a magyarnak s ezzel saját hazájának, meg kellett tehát őket egy kissé zabolázn.

De Alföldy István kiadta a jelszót a felsőbelieknek és hiába húzta a cigány, hiába tánczolták oly szépen azt a csalogató verbunkost, a felsővégi szép szál legényekből egy sem állt katonának.

Előroklötték még az ifjak is az Alföldy István pecsovic tanait.

S ezért a bravurságáért csakhamar le is tették a hadnagy ságáról ő kelmét; az új hadnagy, Csekey Imre alatt pedig folyt a verbunk tovább vigan és sikeresen.

(Folyt. köv.)

Műkoszorúhoz levelek és virágok nagy választékban kaphatók GAÁL LÁSZLÓ könyv- és papírkereskedésében.

